

SCIOS Certificatie

Kwaliteitsmanagementsysteem voor inspectie
en onderhoud van technische installaties

Waarom certificatie?

Bedrijven vragen zich vaak af waarom ze zich zouden laten certificeren. Een goede vraag. Voorop staat dat certificatie niet verplicht is. Het kan voorkomen dat certificatie wordt vereist in bijvoorbeeld opdrachten, polissen of wetgeving. De vraag is dus of een bedrijf er commercieel voordeel van heeft onder certificatie te werken. Is certificatie een kenmerk waarmee extra opdrachten binnengehaald kunnen worden, een nieuwe markt bediend kan worden of is het nodig een bestaande markt te behouden? Is het antwoord ja, dan is certificatie zinvol.

Vroege vogels vangen de dikste wormen. Ervaring leert dat bedrijven die in een markt werken waar certificatie een rol gaat spelen, het loont er vroeg bij te zijn. Er zijn nog weinig andere aanbieders wat de kans biedt een reputatie op te bouwen en een relatief groot marktaandeel te verwerven. Een gecertificeerd bedrijf kan dit nog versterken door zelf actief opdrachtgevers te overtuigen van de noodzaak van certificatie en de acceptatie in de markt groter te maken.

Wat is certificatie?

Certificatie geeft vertrouwen en zekerheid dat de geleverde dienst voldoet aan eisen. Wanneer er behoefte of noodzaak bestaat dat een dienst een bepaalde kwaliteit heeft, kan die worden gegarandeerd door deze dienst te laten beoordelen door een certificatie-instelling (CI). De CI toetst of de dienst aan de vastgestelde certificatieregeling voldoet. In het geval van SCIOS bestaat dit uit de SCIOS Certificatieregeling die deels op (inter)nationale normen is gebaseerd. Deze certificatieregeling heet ook wel een certificatieschema en SCIOS is de eigenaar en schemabeheerder. De SCIOS Certificatieregeling wordt onder accreditatie uitgevoerd. Dat betekent dat de Raad voor Accreditatie het schema en de CI controleert.

Er zijn verschillende soorten certificatie. De SCIOS Certificatieregeling is een managementsysteemcertificatie. Dat houdt in dat een bedrijf opschrijft hoe het dingen doet en zich daarbij aan de voorschriften uit de certificatieregeling houdt.

Een andere vorm van certificatie is bijvoorbeeld productcertificatie.

ISO 9001

De basis van de SCIOS Certificatieregeling is ISO 9001:2015. Het bedrijf moet een kwaliteitsmanagementsysteem invoeren dat voldoet aan de eisen van deze norm. Maar niet alle normparagrafen zijn van toepassing. Want om te voldoen aan de eisen van de SCIOS Certificatieregeling mag het toepassingsgebied van de ISO 9001 worden beperkt tot de diensten onder certificatie. In de certificatieregeling staat welke onderdelen van toepassing zijn. Overigens hoeft een bedrijf zelf geen ISO 9001 certificaat te hebben. Maar als een bedrijf toch zo'n ISO 9001 certificaat wil behalen, is de stap daarheen niet groot meer.

Met een SCIOS Certificaat zegt een inspectiebedrijf dus eigenlijk tegen zijn klant dat die erop kan vertrouwen dat de werkzaamheden volgens deze regeling worden uitgevoerd. Of dat nu de inspectie zelf, de inhuur of het meetmiddelenbeheer is. Het certificaat geeft ook aan dat het bedrijf zichzelf en de inspecteurs regelmatig moet laten controleren.

ISO 9001 wordt vaak gezien als een norm voor grote bedrijven met hoogdravende eisen. Die eisen zijn in de norm algemeen beschreven omdat deze tegenwoordig in alle managementnormen gelijk zijn. Wanneer een bedrijf aan diverse managementnormen moet voldoen, levert dat voordeel op. Dat voordeel hebben kleine bedrijven doorgaans niet. Toch levert de norm ook voor kleine bedrijven voordelen op omdat die hoogdravende eisen heel pragmatisch ingevuld kunnen worden.

SCIOS Certificatie

Voor een bedrijf houdt de SCIOS Certificatie in dat het de volgende dingen doet:

- 'Processen/procedures' beschrijven waarmee aan de ISO 9001 wordt voldaan
- De werkzaamheden volgens de voorschriften uitvoeren
- Instandhouding van de kennis en bekwaamheid van de inspecteurs/monteurs
- Rapporteren over de werkzaamheden volgens de voorschriften
- Beheren van meetmiddelen

Processen

Over de 'processen' is al gesproken. Dat zijn de dingen die de meeste bedrijven eigenlijk al doen, maar meestal niet opschrijven of aantoonbaar maken. Een voorbeeld is de managementreview. Elke ondernemer denkt na over hoe de zaken gaan. Wat was het plan en wat is daarvan terecht gekomen. Zo'n 'proces' is dan dat de ondernemer opschrijft dat hij jaarlijks of elk half jaar nadenkt over hoe de zaken gaan. Wat gaat minder goed, en wat is daaraan te doen. En wat gaat goed en verdient uitbouw. De resultaten van dat nadenken moeten dan even opgeschreven worden zodat aantoonbaar is dat de review plaats heeft gevonden.

De algemene eisen staan in de het hoofddocument van de certificatieregeling. Daarnaast zijn er de deelregelingen voor de specifieke inspectiesectoren waarin afwijkingen op het hoofddocument staan. De SCIOS Certificatieregeling kent deelregelingen voor inspectie en onderhoud van stookinstallaties, emissiemetingen en brandstoftoevoerleidingen, inspectie van elektrisch materieel en inspectie van explosieveilige installaties. Binnen zo'n deelregeling zijn scopes opgenomen die over het specifieke inspectiedoel gaan.

Werkzaamheden

De uit te voeren werkzaamheden vormen een belangrijk onderdeel in de regeling. In zogenoemde Technische Documenten staat opgeschreven welke werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Ook staat erbij hoe de omvang van de werkzaamheden bepaald moet worden. Bijvoorbeeld wanneer er 1.000 wandcontactdozen in een pand aanwezig zijn, worden die mogelijk niet allemaal doorgemeten. Er is dan een steekproefmethode aangegeven waarmee vastgesteld kan worden hoeveel er gedaan moeten worden om een goed beeld te krijgen. In het inspectieplan worden aanvullende afspraken vastgelegd.

De werkzaamheden zijn belangrijk omdat een inspectiebedrijf een uitspraak moet doen over de conditie van de technische installatie. Dan kun je niet bij een kop koffie even schuin de fabriekshal of de stal in kijken en zeggen dat het goed is. De opdrachtgever moet er op kunnen vertrouwen dat alles dat in de werkzaamheden wordt voorgeschreven ook wordt uitgevoerd.

Meetmiddelen

Bij de inspectie worden meetmiddelen gebruikt. Deze moeten aan eisen voldoen. Het beheer van de meetmiddelen moet er voor zorgen dat aange-
toond kan worden dat alle meetwaarden, die kunnen
leiden tot het vaststellen van gebreken, correct zijn. Dat
betekent de voorgeschreven kalibraties laten uitvoeren en
het goed vastleggen en beheren van de kalibratieresultaten.
Ook moet in het inspectierapport worden bijgehouden welke
meetinstrumenten tijdens het uitvoeren van de inspectie zijn ge-
bruikt.

Rapportages

Na het uitvoeren van de werkzaamheden wordt gerapporteerd. Dat rapport moet
aangeven welke installatie is gekeurd, hoe dat is gedaan en wat de belangrijke
en afwijkende meetwaarden zijn. In de rapportage is verantwoording belangrijk.
Als een installatietekening wordt gebruikt, moet goed worden vastgelegd welke
dat is. De rapportage verwijst naar het inspectieplan.

Eigenlijk allemaal zaken die elke inspecteur toch al min of meer deed. Alleen niet
gecontroleerd. Het voordeel van een certificatieregeling is dat veel van de zaken
voor de inspecteur al beschreven staan. Die hoeft ze dus niet meer uit te vinden.

Wie maakt de certificatieregeling?

In het algemeen spraakgebruik wordt altijd gezegd dat SCIOS de regeling maakt.

Maar wie is SCIOS eigenlijk? SCIOS is kleine organisatie
waarin ondersteunende activiteiten zijn gebundeld. Daar-
omheen is een grote hoeveelheid vakmensen van ver-
schillende belangengroepen die de certificatieregeling be-
heren en onderhouden. Die vakmensen zitten in het Colle-
ge van Deskundigen (CvD) en in het bestuur. De vakmen-
sen in het CvD maken met andere experts uit de branches
alle afspraken die in de certificatieregeling terechtkomen.

In het bestuur zitten ook vertegenwoordigers van de be-
langhebbenden (ook wel 'stakeholders' genoemd). Het
bestuur is verantwoordelijk voor de formele vaststelling
van de documenten. En daar wordt nog extra in de gaten
gehouden dat in redelijkheid met alle belangen rekening
wordt gehouden.

Hoe word ik als bedrijf gecertificeerd?

Certificatie begint met huiswerk. De certificatieregeling moet voor eigen gebruik worden omgezet naar een bedrijfseigen kwaliteitsmanagementsysteem. Daarin worden de procedures vastgelegd. Ondersteunend daaraan moeten er oplossingen komen voor bijvoorbeeld het beheer van documenten zoals de kalibratiecertificaten, de rapporten en inspectieplannen en de competenties van de medewerkers.

Het is belangrijk dat een bedrijf zich zeer tijdig, in elk geval voor de start van de proefinspecties, aanmeldt bij en een overeenkomst sluit met een van de CI's, want deze hebben een volle agenda. De CI kan advies geven over hoe de verschillende stappen eruit moeten zien.

Voor elke scope geldt een diploma-eis. Als certificatie voor een scope behaald moet worden, dan moet de inspecteur het SCIOS-erkende diploma voor die scope hebben. Soms geldt een combinatie van diploma's. Als dit geregeld is, kan een aantal proefinspecties worden uitgevoerd. Hoeveel dit er moeten zijn, staat in het Certificatiereglement. Ook moet de aanstaande certificaathouder alle stappen uit het kwaliteitsmanagementsysteem doorlopen in de vorm van een interne audit en de resultaten hiervan registreren.

Wanneer de CI op bezoek komt voor het certificatieonderzoek, moeten er twee dingen gebeuren. Ten eerste wordt een kantooronderzoek gedaan waarbij wordt gekeken of het kwaliteitsmanagementsysteem voldoende is en of daar naar gewerkt wordt. Dat wordt ondermeer gedaan door de resultaten van de interne audit te beoordelen. De CI kan bijvoorbeeld inspectie- of kalibratierapporten en diploma's opvragen. Ten tweede wordt de inspecteur beoordeeld. Rapporten worden inhoudelijk bekeken en het functioneren in de praktijk wordt beoordeeld.

Als alles in orde is, krijgt het bedrijf het certificaat voor die scopes waarvoor de inspecteur bevoegd verklaard is. Dus bij een bedrijf met twee medewerkers waarvan de ene een scope 8 en de andere een scope 10 bevoegdheid heeft, wordt het certificaat voor deze beide scopes afgegeven. Dat betekent dat de ene inspecteur scope 8 inspecties en de andere scope 10 inspecties mag doen. Uitswisselen gaat niet. Een inspecteur mag alleen inspecties voor zijn 'eigen' scope uitvoeren. Een bedrijf kan ook eenvoudig uitbreiden naar scopes van een andere deelregeling omdat het kwaliteitsmanagementsysteem hetzelfde is.

Wat kost certificatie?

Certificatie kost intern inspanning. Hoeveel dat is, hangt af van hoe gestructureerd al wordt gewerkt. De meest merkbare kosten zijn die van de CI. Deze mag echter niet zomaar willekeurig uren schrijven. Voor de te besteden minimale audittijd moet de CI voor managementsysteemcertificatie voldoen aan de eisen het internationale document IAF MD5. De

IAF MD5 schrijft voor dat bij bedrijven met 1 tot en met 5 medewerkers ca. 1,5 dag voor de certificatie systeemaudit nodig is. Na certificatie vindt in het certificatietraject van 3 jaar een jaarlijkse vervolgaudit plaats die 4 uren in beslag neemt en in het derde jaar een verlengingsaudit van 8 uren. De urenbesteding voor de praktijkaudits is vastgelegd in het Certificatiereglement van SCIOS. Daar staat dat voor een rapportbeoordeling een kwartier per rapport beschikbaar is. Het aantal rapporten dat per scope bekeken wordt, bedraagt maximaal 5. De audit van de werkzaamheden mag 3 uur kosten. Zo'n praktijkaudit vindt eens per ander-

Activiteit	Aantal per 3 jaar	Urenbesteding
<i>Per bedrijf (Systeem)</i>		
Systeemaudit	1	12
Vervolgaudit	2	8
<i>Per persoon en scope (Praktijk)</i>		
Praktijkaudit Inspecteur	2	6
Rapportcontrole	Max. 10	2,5
Totaal uren in 3 jaar		28,5
Gemiddeld per jaar		9,5

half jaar plaats. Over een periode van 3 jaar ontstaat de volgende tijdbesteding:

De gangbare tarieven van CI's liggen tussen de € 140,00 en € 180,00 per uur. Tegen het hoogste tarief bedragen de kosten € 1.700,00 per jaar voor een ZZP'er met één scope. Voor een tweede scope komt hier elke drie jaren 8,5 uur bij voor de praktijkaudits en rapportcontrole (€ 510,00/jaar). Hierbij moet wel nadrukkelijk opgemerkt worden dat een bedrijf zelf voor een flink deel bepalend is voor de efficiëntie van de audits. Hoe beter de zaken voor elkaar zijn, hoe minder tijdverlies ontstaat. Belangrijk is dat offertes worden opgevraagd.

Tot de kosten hoort ook de jaarlijkse afdracht aan SCIOS (2018: € 100,00 per scope en € 80,00 per bevoegde medewerker). Deze afdracht dient ter dekking van de kosten van de certificatieregeling. (Alle bedragen zijn exclusief BTW.)

Inhuur van personeel

Het inhuren van personeel onder certificatie is op drie manieren mogelijk:

1. De ingehuurd inspecteur is zelf werkzaam bij een SCIOS gecertificeerd bedrijf en voert de werkzaamheden onder de naam van dat bedrijf uit. Dat is zonder meer mogelijk. Maar het rapporteren en het afmelden gebeurt onder de naam van de ingehuurd partij. Dit zal in de praktijk doorgaans niet wenselijk zijn.

2. De ingehuurde inspecteur is zelf werkzaam bij een gecertificeerd bedrijf en voert de werkzaamheden onder de naam en het kwaliteitsmanagementsysteem van de opdrachtgever uit. Formeel dient dan een praktijkaudit te worden uitgevoerd. Doel daarvan is vooral vast te stellen of de ingehuurde inspecteur op de juiste manier rapporteert. In de praktijk maakt de CI gebruik van de resultaten van de al bestaande praktijkaudit voor het eigen bedrijf van de inspecteur. Doorgaans wordt één rapport beoordeeld om vast te stellen of dit aan de eisen voldoet. Hiervoor geldt de tijdsbesteding van één rapportbeoordeling (15 minuten). De ingehuurde inspecteur moet er wel voor zorgen dat kopieën van diploma's en kalibratiecertificaten bij de opdrachtgever beschikbaar zijn. De CI controleert hierop bij systeemaudits en controlebezoeken.
3. De ingehuurde inspecteur is zelf niet werkzaam bij een SCIOS gecertificeerd bedrijf. De inspecteur dient dan aan de diploma-eisen te voldoen en een volledige praktijkaudit te ondergaan. Dit is gelijk aan de procedure voor een nieuwe eigen medewerker.

Wanneer een bevoegde inspecteur van werkgever verandert, kunnen doorgaans de auditgegevens overgenomen worden. De oud-werkgever moet hier wel aan willen meewerken.

Meer informatie?

Wilt u meer informatie? Neem dan contact op met een van de certificatie-instellingen die voor de SCIOS Certificatieregeling geaccrediteerd zijn. Deze staan vermeld op de SCIOS website.

Stichting SCIOS

De Rijn 5

5684 PJ Best

Telefoon: 088 7762800

E-mail: info@scios.nl

Website: www.scios.nl

